

СТАНОВИЩЕ

на предложения за защита дисертационен труд за присъждане на
образователната и научна степен ДОКТОР

Тема на дисертационния труд: **Новата женска готика в творчеството на
Анджела Картър и Карсън Маккълърс**

Дисертант: **Ралица Жекова Люцканова**

Рецензент: проф. дфн КЛЕО СТЕФАНОВА ПРОТОХРИСТОВА, Пловдивски
университет “Паисий Хилендарски”

Представеният за защита труд на Ралица Люцканова предлага оригинален изследователски сюжет. Основавайки се на наличните постижения в четири проблемни полета – готическа и неоготическа литература, спектаклите на изродите, творчеството на Анджела Картър и това на Карсън Маккълърс, дисертантката идентифицира възможността за съпоставително изследване на двете писателки в светлината на неоготическото писане и по-специално на основополагащия му обект – аномалийното тяло. Приоритетен проблемен фокус на изследването е рационализирането на любопитен и сравнително слабо проучван феномен като спектакъла на изродите в контекста на творчеството на Анджела Картър и Карсън Маккълърс. Третият важен съдържателен момент, който придава допълнително достойнство на дисертацията, е проектирането на основната проблематика в плана на съпоставката между романите на двете авторки и техни екранизации. Осъществяването му, което предполага анализ на сложната съотносимост между словесни и визуални образи, осигурява на изследването алтернативна възможност за извеждане на същностни специфики, проявяващи се при трансформацията на класическото готическо ирационално в присъщото за новата женска готика аномалийно тяло.

Заслуга на Ралица Люцканова е извеждането на собствена работна формула за новата женска готика, която макар и задължена на Елън Моърс, Робърт Богдан и отделни други, коректно посочени автори, е същевременно достатъчно независима и е съответна на конкретните задачи, поставени пред дисертацията, както и на спецификата на двете изследвани писателки. Аналитичните наблюдения са

проведени върху значителен по обем текстови корпус, съставен от уместно подбрани произведения. Положително впечатление правят интерпретациите на отделните творби на двете писателки, чийто подбор свидетелства за надеждна компетентност относно цялостното творчество на Анджела Картър и Карсън Маккълърс, но главното им достойнство е, че с прилагането на заявените, находчиво подбрани концептуални схеми и методологически тактики дават като резултат самостоятелни, разпознаваемо физиономични прочити, с помощта на които се набавят ценни аргументи в подкрепа на предложените хипотези. Убедителен е изборът на водещата теза, че именно аномалното тяло, „оголено от свръхестественото, но положено в други калъпи, пораждащи ужас“, е средоточие на новоготическото у Картър и Маккълърс. Като разглежда произведенията на двете авторки в оптиката на това аномалийно тяло и съпровождащото го усещане за безпокойство, както и на проблеми като инициацията, интерпретирана като травма, и пространството, рационализирано като „място“, скрито в себе си, Ралица Люцканова успешно легитимира наблюдаваните тенденции като критерии за новото женско готическо писане.

Дисертацията е добре структурирана в увод, три основни глави, които отговарят на набелязаните задачи и на конкретните стратегии на изследването, и заключение. Всяка от основните части е разделена на голям брой подглави, което придава дружелюбна пригледност на изложението. Зад тази логична и внушаваща доверие организация обаче са приютени някои смущаващи несъобразности. Като такава бих определила, например, идеята въвеждащата глава да бъде озаглавена „Елън Моърс и понятието женска готика“, защото целта ѝ е да формулира целите и задачите, поставени на изследването, което на практика е извършено, така че не би следвало да бъде идентифицирана с използван чужд труд, колкото и приносна да е ролята му за набавяне на понятиен ресурс и методологическа матрица. Впрочем, целта на дисертацията е убедително формулирана, но заявката за нея се появява едва на с. 28, след обстоятелствено резюмиране на използвани теоретични постановки, уместността на което би следвало да се приеме по подразбиране.

Дисертационният труд набира стабилен кредит от добре обмислената и премерена формулировка на научните приноси. Малко повече би могло да се желае

от оценката на собствените постижения в съотносимостта им с наличните научни постановки. Твърденията, че дисертацията „изследва **необговаряната до този момент** трансформация на класическото готическо ирационално в аномалното, присъщо за новата женска готика“ и „**извежда** малко изследвана специфика за новата женска готика: изродното тяло“ (Автореферат, с. 33, подч м. К.П.), стоят донякъде незащитими в контекста на ред пасажии от дисертацията, един от които е следният:

„Според Елън Моърс новата женска готика припознава за обект на своите теми изродното тяло като вид приемник на чудовището. За нея прозата на Маккълърс е добър пример за трансформацията от класическото готическото чудовище в изрода на съвременната култура.“ (с. 111)

Като цяло, впечатлението ми от дисертацията е положително. То обаче не е свободно от известни несъгласия. Бих оспорила и избора на основния работен термин „изродно тяло“, защото ако преводът на „freak“ като „изрод“ е добре аргументиран, при производното прилагателно има очевидно насилие над езика, абсолютно ненужно, тъй като на български има достатъчно други възможности, впрочем налични и в самата дисертация (анормално, проблематично, извън-редно, аномалийно). Пак така проблематични ми се виждат ред формулировки, някои от които стоят особено неуместно поради позицията си на заглавия, какъвто е случаят с „изроди на филм“. Срещат се и други неточности – например при позоваването на Алън Трахтенбърг и формулираната от него дихотомия, предадена като диалектика на „съня“ и „кошмара“ е вероятно, че става дума за неточен превод.

По-скоро противоречиво впечатление създава авторефератът, който демонстрира изненадваща несръчност - вероятно по недоглеждане в него е пропуснати заявката и аргументацията за целта на изследването. Отсъства и уговорката за базисната роля, отредена в дисертацията на твърдението, че новата женска готика гравитира около един основополагащ обект – изродното тяло. Проблематично е и решението вместо аналитично представяне на структурата на дисертационния труд в автореферата просто да бъде копирано съдържанието му.

Отбелязаните несъвършенства, обясними за все още началния етап на професионално развитие, на който се намира дисертантката, не могат да компрометират респектиращите постижения на цялостния проект. Затова като

обобщение ще резюмирам положителните си оценки за него. На базата на внушителен обем и широк спектър теоретични постановки е изработена собствена методологическа матрица. Конкретните анализи, изпълнени с вещина и похватност, са целенасочени и резултатни. Постигнати са съществени изводи, които се вписват безконфликтно в изследваните проблемни полета и ги допълват с открояването и легитимирането на нови гледни точки.

Така посочените достойнства на дисертацията, както и комплексното впечатление, което тя създава, ми дават необходимите основания да препоръчам убедено на уважаемото научно жури да бъде присъдена на **Ралица Жекова Люцканова** образователната и научна степен “доктор” и ще гласувам в подкрепа на това предложение.

7 март 2018 г.

ПОДПИС: